

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים

הזכות לפרטיות מול פומביות הדין

עו"ד גיל נדל, עו"ד דייב זייתון, קיריל קפלון

רקע

לעקרון פומביות הדין הצדקות רבות, ביניהן, שקיפות ההליכים המתנהלים בבית המשפט ומאפשרים לציבור פיקוח ובקרה על נעשה בו. על דרך של הפיכת הדין המשפטי לפומבי, קמה לציבור היכולת לעמוד על הקשרים שבין בעלי הדין לבין השופט היושב בהליך או עורכי הדין המיצגים. חשיפת שמות הצדדים מהווה חלק מעקרון זה. לחשיפת השמות יתרונות נוספים, כדוגמת הזהרת הציבור מלהתקשר עם אדם מסוים או התחקות אקדמית אחר התנהגות בית המשפט כלפי בעלי דין שונים לאורך זמן.

עובדות המקרה:

בהליך מס שהתנהל לפני בית המשפט המחוזי התל-אביב בדלתיים סגורות, מסרו ורדה רות יהל, אליעזר יהל ורון יהל פרטים על אודות חייהם ופעילותם העסקית. טרם סיום ההליך, פנו המבקשים בבקשה להשמיט את שמם ופרטיהם המזהים מפסק הדין.

ביום 17/12/2015 דחה השופט את בקשתם, מכאן הוגשה בקשת ערעור אל בית המשפט העליון.

טענות הצדדים

המבקשים טענו כי במהלך הדיונים מסרו עשרות רבות של פרטי מידע בדבר השקעותיהם הפיננסיות, נכסיהם, הכנסותיהם ואופי פעילותם. היות ומדובר בהליך שמתנהל בדלתיים סגורות, הרי שפרסום שמם אינו עולה בקנה אחד עם אופי ההליך.

עוד טענו המבקשים כי פרסום פרטיהם עלול להוביל לפגיעה חריפה בפרטיותם וביטחונם. ולכן הציעו לבית המשפט מספר חלופות, אולם המועדפת עליהם היא השמטת שמותיהם מפסק הדין.

פקיד השומה התנגד על הבקשה וסמך ידיו על החלטתו של בית המשפט המחוזי. לשיטתו, העובדה שההליך התקיים בדלתיים סגורות, אינה מצדיקה הטלת מגבלות על פרסום פסק הדין. פקיד השומה מטעים את טענתו ומסביר כי סגירת הדלתיים נועדה לאפשר לנישומים לחשוף סודות מסחריים ללא חשש בהליך המס. אולם משעה שנחשפו הסודות, אין מניעה לפרסם את פסק הדין במלואו.

עוד מוסיף פקיד השומה כי לא הוצג טעם ברור להשמטת השמות בשל פגיעה בפרטיותם. בעיניו, אין הבדל בין מקרה זה למקרים רגילים ושגרתיים אחרים. החשש מהיענות לבקשה, עשויה ליצור סטנדרט של אנונימיות שיחול על מקרים רבים אחרים.

הדין המשפטי

בית המשפט מקבל את בקשת הרשות לערער, ולאחר שדן בבקשה, דוחה את הערעור.

בית המשפט מדגיש כי לפניו ניצבות שתי שאלות הדורשות הכרעה. הראשונה, האם יש להורות על פרסום חלקי בשל כך שההליך לפני הערכאה הדיונית התנהל בדלתיים סגורות. השנייה, האם יש להורות על איסור פרסום בשל פגיעה בפרטיותם של המבקשים.

על השאלה הראשונה בית המשפט עונה בשלילה. לאחר שאיבחן את המישור המשפטי הרלוונטי כהגבלה על פומביות הדיון ולא מישור החסיון, קיבל בית המשפט את גישתו של פקיד השומה וקבע כי מטרת ניהול הדיון בדלתיים סגורות היא על מנת לגבות מהנישום מס אמת המתבסס על נתונים מלאים. התמונה משתנה בסיום ההליך, אזי יכול בית המשפט לעמוד על טיבו ואופיו של המידע שנחשף ולשקול את הנזק שעלול להיגרם מפרסומו. בית המשפט עמד על כך שעקרון פומביות הדיון זוכה "למעמד על" ולכן הכלל הוא שיש לפרסם את פסק הדין במלואו, בעוד שהטלת מגבלות על פרסומו תהווה את החרגי.

גם על השאלה השנייה השיב בית המשפט בשלילה. אי פרסום פסק הדין בשל פגיעה בפרטיותם או סכנה לביטחונם של המשיבים יעשה במצב בו הפרסום יביא לפגיעה חמורה בהם. מכאן שברירת המחדל היא פרסום פסק הדין והחריג הוא הגבלת פרסומו בגין פגיעה בפרטיותם או ביטחונם של המבקשים. במקרה הנדון, לא מצא בית המשפט כי אופי המידע עלול להוביל לפגיעה חמורה בזכות המבקשים לפרטיות.

לסיכום, בית המשפט דחה את טענות המבקשים ומתיר לפרסם את פסק הדין בעניינם ללא הגבלות. כנגד המבקשים נפסקו 15,000 ₪ בגין הוצאות משפט.

ע"א 382/16 ורדה רות יהל נ' פקיד שומה תל אביב 4 (פורסם בנבו, 13.07.2016)

[החלטה מיום 13/07/2016, לפני כבוד השופט י' עמית, השופט מ' מזוז, השופט י' דנציגר. ב"כ הצדדים- המבקשים – עו"ד נועה לב גולדשטיין ועו"ד אדם קדש. לפקיד שומה תל אביב 4 – עו"ד יורם הירשברג ועו"ד שני פרץ].

* * *

הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים ותגמול בכירים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.